

ВІСЬМОГОДИННИЙ ДЕНЬ ПРАЦІ.

(Кореспонденція до "Українських Робітничих Вістей".)

Вагу короткого дня-праці самі робітники добре розуміють. Тим то визнають, що їхня боротьба за скорочення часу праці на жаль сили пролетаріату не вистачає, щоб вибороти собі короткий день праці в важкій промисловості і в тих галузях, які скоро руйнують здоров'я робітника. Для пролетаріату короткий день праці означає передусім можливість подати про себе самого, свою родину, виконувати свої суспільні обов'язки і т. п. Для самого народного господарства короткий день праці означає відсутність самої продукції. Все так доперва в тяжкій боротьбі урядові пролетаріату примусити капіталізм згодитися на 8-годинний день праці, котре то жадне не виставив був вже і І. Інтернаціонал.

Хотять вже деяким категоріям робітників удалося ще перед світовою війною здобути 8-годинний день праці, то загально заведено його доверва по укіченню війни. В 1918 р. заведено його в Німеччині, Австрії і чехословацькій державі, в 1919 р. у Франції, Швейцарії, Югославії, Швеції, Голландії і Польщі, в 1920 р. в Іспанії і Люксембургу, в 1921 в Бельгії. В Данії, Англії, Італії, Канаді і на Угорщині не існує законно приписаний 8-годинний день праці.

Законне урегульоване 8-годинного дня праці є дуже нестале і в деяких краях урегулювали се позазаконні умови робітників з підприємцями. Бува, що і сей закон, як і інші став ся на папері і його не переводять. І так в Болгарії його задала опору підприємців не переведено. Там робочий день виносить подекуди і 10 годин, прим. в текстильній промисловості. В Данії заклучили підприємці з профспілками в 1919 р. умову, котра визнає робітничий час на 48-годин в тиждень. З сеї умови виключено моряків сільських робітників, візників і палячів.

В Німеччині з причини шораз гіршого економічного положення удалося підприємцям в останньому році знести 4½-годинний тиждневий робочий час.

В Голландії заведено 45-годинний тиждневий час праці. Він не мів ваги для сільських робітників, служачих в магазинах і конторах, в готелях, ресторанах і кав'ярнях. І в деяких галузях транспорту еше заведено 45-годинного тижднево го часу праці. В Італії профспілки виборили 8-годинний день праці для всіх робітників в промисловості, сільському

господарстві і публічній службі. Тактика опортуністів промислила шлях правительству Мусоліні, котрий тепер зніс здобуток італійського пролетаріату.

В Канаді провінціональні уряди завели 8-годинний день праці в гірництві. Умови між робітниками і підприємцями завели його теж в будівельній індустрії, в друкарнях і других промислових галузях. В Канаді працює около 70% всіх робітників 8 годин на день. В Люксембургу 8-годинний день праці заведений для гірників, дія-робітників, котрі працюють в індустрії, які нищать здоров'я робітників, і для тих робітників, що працюють в заводах, котрі працюють при помочи пари або електрики. Зелізничники виключені з сього.

В Швеції 8-годинний день праці заведено в тих підприємствах, в котрих працюють без перерви в день і ніч. Напр. в гутах зєліза. В Швейцарії виняті з 8-годинного дня праці торговельні підприємства, ресторани, заводи, котрі zatrudнюють менше як 6 робітників і заводи, котрі працюють без машин, заводи, в котрих не працюють молоді робітники.

В Чехословаччині для деяких робітничих груп існує 192-годинний місячний робочий час. Фризькі і служачі працюють 10 годин на день. В угорській промисловості працюють 48 годин на тиждень.

І від міжнародним оглядом (принятим на папері) по війні в Версальському договорі, надложено на "Лігу Націй" обов'язок перевести 8-годинний день праці в інтернаціональному масштабі.

Однак тактика опортуністів ослабила сили пролетаріату, котрий навіть не був в силі боронити свої позиції супроти наступаючого капіталу. Під плашкою збільшення продукції капіталісти стремлять у всіх краях до заведення 10-годинного дня праці. Се вже їм по части удалося. В Швеції, Голландії, Югославії, Швейцарії, Канаді, Люксембургу і Іспанії привернено старий робочий час. Боротьба підприємців о більше продовжене робочого часу йде зараз дальше. Мимо того опортуністи з 2 і 2½ Інтернаціоналу не зрвали доси коаліції з буржуазією, не zorganizували пролетаріату до оборони своїх позицій, не згодилися на одночасний фронт пролетаріату супроти об'єднаної буржуазії. Тому се завдане припадо одинокій дії пролетарської партії, партії комуністів.

Р. Васильченко.

КІНЦЕВЕ СЛОВО ЗІНОВСВА НА ЧЕТВЕРТИМ КОНГРЕСІ КОМІНТЕРНА.

Тов. Зіновєв починає своє останнє слово. Перш за все тов. Зіновєв зупинив ся на справі про робітничий уряд. Він вказує на те, що не всі робітничі уряди однакові. В той час, як кожний буржуазний уряд є в той же час капіталістичним урядом, не всякий робітничий уряд буває пролетарським і соціалістичним. Робітничий уряд може бути 4-ох головних типів.

Ліберальний робітничий уряд. Такий уряд дово існував в Австралії, він-можливий і в Англії, в результаті перемоги робітничої партії. При певних умовинах він не може провадити суто буржуазної політики. Другий тип—соціал-демократичний уряд, котрий ми можемо підтримувати при певних умовинах. Третій—се коаліційний уряд із соціал-демократів, профсоюзів і комуністів. Він мів би стати за вихідний пункт для диктатури пролетаріату. Четвертий тип се справжній робітничий, тобто комуністичний уряд. Такий уряд є лише синонімом для диктатури пролетаріату. Кожний робітничий уряд може стати за вихідний пункт для диктатури, вагу має не форма, а політичний зміст.

Тому то з початку треба скинути буржуазію. Треба розривати дві сторони справи в робітничому уряді. З одного боку є засобом шляхно підійти до робітничих мас. Пролетаріат перебуває в духовній залежності від буржуазії. Освіта повинна піти ріжкими шляхами. Перший шлях се—одн фронт, другий—се робітничий уряд.

Другий бік питання про робітничий уряд полягає в тому, чи можливий він історично. Може бути, що робітничий уряд буде тільки у виключному випадку. У всякому разі важливо те, що він є вихідною точкою в боротьбі пролетаріату. Головний зміст робітничого уряду—се боротьба проти буржуазії. Ми повинні борити ся з ілюзіями, буть то робітничий уряд рівнозначний мирному переходові до комунізму.

Робітничий уряд не замінє диктатури і громадянської війни. Теорія сього гасла правдивна, але не все даєть ся здійснити.

Переходячи до становища комуністичних партій в окремих країнах, тов. Зіновєв зупинив ся на засіданні партій

Тов. Фішер нарікав на те, що третій конгрес надто легко обійшов ся з групою Леві, а ся група була-головним елементом. Конче потрібно було ізолювати Леві. Се вдало ся. Помилки, допущені партією під час ратенавської кампанії зустріли критику з боку Виконкому Комінтерна. Единий фронт без згоди самостійної агітації, рівнозначний самобійству. Наше основне завданє при утвореню комуністичної партії—се зробити можливою самостійну агітацію. Правильна позиція полягала би в тому, щоб борити ся проти монархистів, але разом з сям і розбивати ілюзію про буржуазну республіку. Ми не можемо погодити ся на те, щоб з нашою партією поведи ли ся, як з "бідним родичем". Наша партія самостійна і до неї належить майбутнє. Тов. Фішер багато перебільшує. Вона каже, що гасло єдиного фронту помогло шайдеманівцям піймати в сітї незалежних соціалістів, але незалежні були також соціал-демократи і бажали бути пійманими.

Тов. Зіновєв констатує, що між берлінською організацією та Комінтерном не існує напружених відносин. Переходячи до французької комуністичної партії Зіновєв заявив, що тов. Бухарин був занадто суворий в підтримці Дюре. Як що останній зробив помилки і бажав їх виправити—тим краще. Його аргумент, що тактика єдиного фронту можлива лише там, де маєть ся

єдина соціал-демократична партія, яка-бореть ся з нами—неправильна. Там де великі маси неорганізовані—далеко легше розгорнути" широкий рух. Тов. Дюре правий, коли каже, що можливий розпад у ширетому Інтернаціоналі знаменює для нас деяку небезпеку. Одна частина з них прийде до нас і ми будемо мусіти поставити її не 21, а 42 умови.

Оратор переходить до італійської комуністичної партії. Тов. Бордіго запитав, яким чином можна встановити, що з нами більшість пролетаріату. Таких способів багато, Річ не в тому, щоб ся більшість була у нас в партії, а в тому, щоб здобути вплив на більшість пролетаріату. Маленька комуністична партія Південної Італії зуміла провести в Профінтерні 200 тисяч членів профспілок. Позиція італійської партії в справі профспілок також не зовсім правильна. Вона полягає в тому, щоб відмежувати ся від мас, а не йти з ними. Іспанська партія зробила великі успіхи при допомозі тактики єдиного фронту. Сей факт дуже важливий.

Що до чехословацької опозиції, то програма тов. Вайтцера дуже погана, і в справі про виключенє сеї опозиції Виконком Комінтерна поступав неправильно. Комінтерн вмагав ся всюди задержати в своїх рядах гарні робітничі елементи. Опозиція мусить скорити ся, інакше Інтернаціонал буде проти неї.

ВНЕСЕННЯ СЕМЕНА ВІТІКА

на засіданню Національної Ради у Відні 24 і 29 червня 1922 р.

I.

Члени Групи Національної Ради за кордоном ухвалюють: Д-р Евген Петрушевич наруги самовільно основні закони конституції оголошувши себе два рази Диктатором, зрадив українську націю через виданє військ царському генералу Денкіну, потоптан самім-решеня всіх законодатних тіл цілої української нації і її непохитну волю-бути незалежною в зєдненій Україні.

Зрадив українську націю, обнивши самовільно над нею початкову команду, а опісля утаюючи таємно від неї в найтяжчий час, чим підкопав остаточно мілітарну силу України і виконав гріб її незалежності Група Членів Нац. Ради рішає:

д-р Евген Петрушевич має стати за зрадцу нації, за самовільне і безправне проголошенє себе диктатором, за безконтрольню господарку публічним грошем перед трибунал, зложений із членів української нації з усіх земель української території. Про склад трибуналу вирішить Група Членів Нац. Ради.

Семен Вітик в. р.

II.

Члени Групи Національної Ради за кордоном висказують своє недовіре т. зв. Урядові диктатури в цілому за зломанє волі цілої української нації в справі зєднення українських земель, за припсанє духа активності і самооборони української нації з окрєда в Галичині,

за ширєне свідомо фальшивих оптимістичних звітів і поголосок про близьку самостійність Галичини.

Зокрема висказують недовіре уповноваженому по закордонним справам д-ру Костю Левинькому за веденє тайної політики, за інтригантську гру в цілях особисто-го видвинення своєї особи, за легкодушну обсаду всіх дипломатичних місць за кордоном,

не приймає його звіту до відома, висказує недовіре уповноваженому по фінансам п. Сингалевичу, який дав себе звести до ролі бухгалтеря, так що сам не може відповісти за фінансову господарку зсилаючись на диктат Петрушевича, висказує недовіре уповноваженому пресі і пропаганді д-ру Назаруку за ширєне в

пресі фальшивих вістей в справі Сх. Галичини, за підлягання нелегальному уряду Диктатора, вважає, що чинність п. Селезінки, уповноваженого-новійськовим справам була уявна і марнуча публічний гріш, рішає розглянути чинність уповноваженого по справам звязку Підляшеського і по провірено його справок потягнути його до строгої відповідальности за змарнованє публічного гроша,

констатує, що уповноважений по ділам внутр. справ і освіти п. Перфєцький не виявив ніякої діяльності і тільки мовчки толерував господарку Диктатури і тому Група Членів Нац. Ради за кордоном висказує йому недовіре.

Семен Вітик в. р.

III.

Група Членів Національної Ради за кордоном звертає ся до Америки з публічним заявом, щоби в наведено моти-ві—що національна позиція оголошена через Петрушевича є нелегальною, та що гріш ужитий з позички зівстав змарнований, а не пішов на цілі наведені в записі Петрушевича і кількох інших людей, далі в виду невиясненя справи з Боером та відданє ріжких монополій—здержати дальшу субскрипцію і виплату позички Урядові диктатора аж до часу, поки вибрана із членів Нац. Ради комісія не перевірить цілу господарку т. зв. уряду диктатора.

Семен Вітик в. р. Відень, дня 24. червня 1922 р.

IV.

Позаяк п. Селезінка, як головноуповноважений диктатора по військовим справам, помімо зазиву не явив ся на засіданню групи членів Нац. Ради за кордоном в цілі зложеня звіту і виясненя справи ріжких закидів проти нього поставлєних—

проче підписаний ставить вєсенє:

Група членів Національної Ради за кордоном ухвалить:

1. Селезінка, як зигнурував завіз законодавчого і контрольного органу, 2. втік від відповідальности, 3. з причини його неявленя набирають сили заміти піднесені проти нього, що він зруйнував мілітарну силу, яка замишляла се по таборах в Чехословаччині, а також заміти, що він ані разу не був в ніякій таборі, бо він своїми приказами з Відня до таборів так зненавдивжений через усі частини

полонєних, що не мїгли навіть тепер поміж них явитись, що Селезінка, як нефаховець і не-проявлюючий ніяких даних на веденє військових справ є головноуповноваженим тільки через те, що є найблизший свояк д-ра Евгена Петрушевича.

Група членів Національної Ради узнає заміти за припадів, що Селезінка і члени диктатури заїдали де поділись дві скрині з грішми, які воні везли під сторожею запечатані з Кам'янця.

Що Селезінка тільки з жадоби брати діти виїжджв разом з Підляшеським на Чехословаччину бунім то для навізання звязків з Галичиною, а як доказано розстрадили тільки міліонової суми, а звязків ніяких не навізали.

Група членів Національної Ради рішає потягнути Селезінку до відповідальности.

Семен Вітик в. р. Відень, дня 29. червня 1922 р.

УКРАЇНА І РУМУНІЯ.

(Спроба нарису взаємин.)

З "ДИПІДРУЧНИКА" КОСТЯ КОТКА.

1. Перша зустріч.

1709 року, після недовгого бою під Полтавою Іван Мазепа втік в теперішню Румунію. Починаючи від сеї дати, всі великі ділячі України, йдуці за прикладом нещасного гетьмана, тікали в певну добу своїх пригод до Румунії. Серед них треба відзначити Симона Петлюру, Махна, отамана Тютюника, підотамана Бойка, Василя Шульгіна, ціле петлюрське міністерство закордонних справ, дейкіських генералів Бредова й Шелінга і т. п. виводителів України. Таким чином саме вже істнуване Румунією відорвало значну роль в історії українського "визвольного" руху.

Від сеї дати також починають ся й претенсії Румунії на частину України ("щоб побільшизе та побогачше!"). Цілков справедливо румунські політики рахували, що доухова єдність вимагає і єдності матерійної і територіяльної. Оскільки Україна не претендувала на якубудь частину Румунії, останній залишило ся подати свої претенсії.

2. Кілька слів про Румунію і Румунів.

Румунією звєть ся територія, на якій мешкають Р.-у.-ми-ни. Останні не складають жодної окремої нації, автор нагадує відомий історичний факт коли один із міністрів Людянка XVI на питанє короля, до якої нації належать Румуні, відповів:—Ваша величність, Румуні се не нація, а професія. Румунська професія поділяється на кілька фахів: дригентів, скрипачів, тромбоністів, дипломатів, сигуранцу і просто-населєня.

Промисловість країни полягає 1) в-формованю оркестрів і банд для потреб сусідів, що й є головною частиною експорту; 2) в виробі предметів першої споживи для сигуранци, як канюки, нагаї, машини для кручення пальців, цвяхи до тім і т. в. 3) в виробништві нот і кукурузи.

Освіта поставлена надзвичайно високо, особливо музична, через що дипломати складають найбільш численний шєх. В деяких галузях чистого мистецтва, особливо що до робіт над чужими кішеними та зрізаня підшох просто з віг, Румунію досягли найвишого в світі ступня.

В Румунії також є король і при йому уряд (чи навпаки). Протягом 40 років при владі справно чергують ся дві партії: націонал-лібералів і консервативів. Таке нормальне черговане вєсло рівновагу в що крім неділі я його ніколи не бачив...

розподіл народних багачтв: награвбує одна партія, потім переходить на становищі опозиції і грабує ся другою. Потім знову стає при владі і т. в. Для постійних кадрів просто-населєня таке черговане було майже непомітним, який факт свідчить про високий рівень державного устрою Румунії і

Позаяк п. Підляшеський, уповноважений диктатора по справам звязку, помімо здвізваня на засіданя не явив ся, чим дав доказ, що боїть ся стати перед контрольним органом і здаєть справу,

проче слушним є заміт проти нього піднесений, що він звязку з краєм не наладив, що змарнував тільки міліонової суми на візди на Чехословаччину, що він і його деякі люди відозви до краю кидали до Тиси,

що сума його розстраг не устелєна—через те, що п. Сингалевич не подав висоти побранних через нього сум,

та що мило сього, що край жаждав усунєня його, він ділі на жаданє Евгена Петрушевича веде урядованє.

Семен Вітик в. р. Відень, дня 29. червня 1922 р.

пояснюєть ся тим, що обидві партії в справі сигуранци користували ся тими самими засобами і принципами, тільки в одній вони звали ся консервативними, а в другої—ліберальними.

Маленький розгордіш в такий стрункий систем вєсна російська революція, в наступок якої владу в Румунії захопила трета партія—народна, на чолі з ген. Завиреску. Від попередних партій вона відірижляла ся тим, що ті самі прийоритети сигуранци звала "народними". Зараз сей розгордіш ліквідовано і на чолі уряду знову стоїть партія націонал-лібералів з лідєром Буржуану, яка свого часу буде замєнена партією консервативів. Ся останна під впливом часу прийняла назву "консервативів—поступовців", а се свідчить, що консерватизм в Румунії поступово ширить ся.

Король в Румунії займаєть ся коронаціями і взагалі всім, що королям слід робити.

3. Переплутанця.

Той же 1917 рік приніс Румунам ше чимало клопоту. Зворушений революцією стрункий систем почав плаутати ся.

Перша плутаннина скоїла ся з тов. Раковським. Замість бути розстріляним, він був звільнений революцією з румунської тюрми та переїхав на Україну. Далі, виїшла якась плутаннина з Бєсарабією. Румуні по тому-ж принципю духовой і територіяльної єдности, спробували нашвидку викрасти Бєсарабію в Україні. Хоча Україна тоді ше виходила зі стадії великих реформ, або Петлюрії, крадіжка була все-ж таки помєнена ким слід.

Обидва факти спричинили ся до низки неприємностей, які Румунія не могла виправити ні розстрілом купи депутатів, що були свідками крадіжки, ані кількарічними нотами. Довго ше потім якабудь Чехія, або Югославія знушались з Румунією:

— Теж, спеці! Кради в нощі та й то спіймали ся... Треба визнати, що подібна операція з Банатом, Буковиною, Трансильванією і Добруджею була пророблена Румунію куди чистіш. У всьому виина переплутанця 1917—18 рр.

Треба визнати, що подібна операція з Банатом, Буковиною, Трансильванією і Добруджею була пророблена Румунію куди чистіш. У всьому виина переплутанця 1917—18 рр.

Треба визнати, що подібна операція з Банатом, Буковиною, Трансильванією і Добруджею була пророблена Румунію куди чистіш. У всьому виина переплутанця 1917—18 рр.

4. Подальші стосунки.

Подальші взаємини між Україною і Румунією полягають виключно у взаємному експорті.

З-нашого боку експортували ся ноти про звірства сигуранци та насильства в Бєсарабії, а також само експортували ся, наслідуючи-маєніну традицію, визначні українські діячі. Один з них, отаман Махно був так ограбований румунською владою, що зараз же втік до гостинної Польщі.

— Сам, — казав Махно, — стільки років сим займав ся, але таких спеців ше не бачив! З румунського боку на Україну експортували ся ріжкі великі і дрібні банди і також ноти. Експортуєть ся і досі.

5. Кукурузна доба взаємин.

Найбільш жвавї стосунки завязали ся 1920—21 рр., коли в боротьбі з посухою Україна надумала сітти кукурузу. Румунія побачила в сьому ше зайвий доказ своїх прав на хоча-б частиночку України.

— Там же навіть і кукуруза росте та ше з Румунії вєзнаєна! — благаді Румунія в почєкальнях "Ліги Націй": — дозвольтє ше анексію зробити... Се-ж, власне своя кішеня...

Але Лідзі вже досить було Колчака, Петлюри, Дєнікіна та інших анексіоністів, так залізти в кішеню України Румунії не довело ся.

Тоді великий румунський дипломат—Туді-Сюдєску за-пропонував відкласти справу з залізанєм у кішеню.

— Все одно, Україна нашою, мовляв, буде.

І довів се від науки. Кукуруза росте на румунській території, плаєкаючись усім, що викликає румунська професія. В собі кукуруза таким чином вже має децю від румунської крові, румунської психології. Ся отрута передаєть ся в кров українських робітників і селян і вони, переняті румунською психологією, самі будуть за приєднанє України до Румунії.

А справа з Бєсарабією тоді сама собою полагодить ся, тільки треба її до того часу відатгати.

З пропозиції Туді-Сюдєску румунський уряд вирішив надіслати на Україну нову партію шпонки (кукурузи). Але тут знову виїшла переплутанця. Замість шпонки Румуні переправили Шпонника (друкарши), що наказ перевисувала, помилила ся, — казав Туді-Сюдєску, від якого експорту України відмовила ся та повернула його.

Вражені невдячністю українського пролетаріату, Завиреску і Туді-Сюдєску поддали ся до димісії, а останній незабаром навіть умер.

6. Сучаснє.

Сучасні стосунки України з Румунією відбувають ся згідно з попереднім планом румунської дипломатії. Експортуєть ся і імпортуєть ся ноти і бандити, (з України в формі самоекспорту) балакають мирно румунці через Дністер, безупинно працює сигуранця. Все йде як слід.

А справа Бєсарабії стоїть на тому самому місці. Коли в який будь радніський ноті почуеть ся запитанє:

— А як же з Бєсарабією, то Румуні роблять великі очі, здивованє обличє і переспитують: — Як кажесть? Бе-са-ра-бія? Шось ніби знаємо... Хоча ні, вєрше чую...

7. Необхідна примітка.

Говорячи про Румунів, як про професію, автор не міг торкатись робітничтва і селянства: пере се сидить по визинцях і сигуранцах, так що його ніяк не торкнєть; селянство-ж в Румунії досить темне, щоби займатися музикою і іншим мистецтвом.

"Але будє час, коли в мелодійному румунському оркестрі раптом прозвучає якась незна нота і брутальним дисонансом покоре усе / виступить хтось новий, неосвічений. Тоді Румуні вже не будеть професією.

Костя—Котко.

Костя—Котко.

Костя—Котко.

Костя—Котко.

Костя—Котко.

Костя—Котко.

Костя—Котко.

Костя—Котко.